

éles hangján a levegőbe . . .
 az állatok remegtek tőle,
 de nem figyeltek rá az emberek . . .
 a szabadság? . . . nem kell itt senkinek . . .
 Bérci sas! szabadság jelképe,
 Keletre száll a messzeségbe . . .
 A Rákos fölé gyászfelleg borult
 . . . eltakarta a magyar földet
 s amint a sas fölötte elvonult,
 nem láthatott belőle többet . . .
 S úgy nézett le a fellegtakaróra,
 mint egy nemzetet fedő
 . . . koporsóra!!

Csendes a Rákos . . .
 nincs itt riadó!
 Panaszkodunk, hogy
 sok már az adó,
 sok volt a vér!! . . . a vér?! . . .

Hiszen manapság
 a vérünk is hitvány hazugság,
 mert ha vérünk nem volna átkos:
 hej!!! . . .
 nem lenne most csendes a Rákos!!

Péterfy Tamás.

Az öreg Szeged.

Mulatóhelyek és eggebek.

Írta: Cserzy Mihály. (Folytatás.)

(16) A Rókusi kaszinó a Kossuth Lajos-sugáruti „Hét pacsirtá”-hoz címzett vendéglőben volt. Nem volt kimondott „kaszinó”, de a jellege ugyanaz volt. Az élet is ugyanolyan változatos és néha szenvedélyes volt benne, mint az alsóvárosiban, azzal a különbséggel, hogy itt a közművelődésnek többet áldoztak a polgárok. És hogy a rókusi gazdag sertésbizalmosok is jobban „adták a bankot”, mert volt miből. A kártyázás olyan mérveket öltött, mint a Kis-Kaszinóban. Kibicék (a 13. §.: a szájtartás már akkor is kötelező volt) Piczinkó-tól kezdve le a kis Ballá-ig, egész csapatra valók akadtak, kik nem csak nézték a játékot, drukoltak a játékhoz, hanem „zeccoltak” is, ami magyarul annyit jelent, hogy egymás között kisebb-nagyobb összegben fogadtak arra, hogy most a Répás kártyája nyer-e vagy a Szemmárié? . . . Mind a kettő híres disznóhizláló család volt Rókuson. Sertésállományuk kint volt a dorozsmai-műút melletti „aklok”-ban, hová napáldozat felé saját kocsijukon kirándultak az etetéshez, mivelhogy régi igazság az, hogy csak azon a sertésen fog az eledelel, amelyiket a „gazda szeme néz” . . . Értendő ez alatt az igazság alatt, hogy a teljes komenció ilyenkor kijár a sertésnek és nem takarít saját javára az etető kanász egy szem kukoricát sem.

Etetés után aztán jöttek vissza a gömbölyű gazdák a Pacsirtá-ba egy-két pohár savanyuvizes borra, merthogy ez így volt rendén, ennélkül talán a vacsora sem izlett volna egynémelyiknek. Vacsora után rendszerint együtt volt a „kompánia”. A híres rókusi szappanfőzők, lócsiszárok, egy-két tekintélyesebb iparos, kiknek tömve volt a nagybugyellárisuk és egy-két ezeres után még csak kurtá sóhaját se eresztettek, ha a kártyán „eluszott”. Másnap ugye lehet „fiastul” viszszejött. Mert az is régi igazság, hogy „hól kerék, hól

talp”. Le is, föl is . . . Ilyenkor „kis” Gruber, a vendéglős, akinek széle-hossza egy volt, a Gera borbélynál kipedrett bajusszal boldogan járt-kelt az öreg márványasztalok körül és gyöngyökkel kivarrott házisapkája alól édelegve simogatta derűs arcát. Vagy ha rossz kedvében volt, meg-megeresztett egy-egy keményebb hangot, amitől a sarokban cincogó cigánynépség ijedten rendezgette össze a „szárazfiákat”. Az arc-simogatás annak a reményében történt, hogy „játék” után a nyertes elhuzatja a topalábu Gilagó-val a maga nótáját. Teszem azt, hogy: „Három ürü nem nagy farka”. . . . És hogy fölkerül az asztalra a szekfűszeges, citromos forraltbort, amelynek tüze mellett aztán kivilágos-kivirradtig elmulatoztak a vendégek, némelyik még el is járta a „jó-pálost” és ugyancsak csapkodta tenyerével a „fényesre vikszolt” csizmaszárát. Hol van ez az idő! . . .

A Pacsirta-kertet a múlt század 40-es éveiben ültette be egy német polgár, aki a városrész „betelepítettjei” közé tartozott. Rókus városrésznél alig voltak bennszülött polgárai. Ugy telepítette be a hatóság. Ha idegen jött a városba, annak Rókuson jelölt ki házhelyet. Így különösen az ácsok és kőművesek telepedtek le ebben a városrészben. Továbbá különféle iparosok. Közintézményeket is itt létesített a város. Kórház, kaszárnya, szegényház, börtön, menedékház, síntér-lakás, hóhér-lakás (akkor még nyilvánosan megsztalták föl a delikvenset, ezer és ezer ember szemeláttára a szeged-rókusi indóház háta mögött, az ugynevezett „vörös kereszt” mellett) mind itt nyert elhelyezést. A Pacsirta-kertben színház is volt. Gyöngye kis faalkotmány, csupán a színpad fölött volt tetőzete, a nézőtér a szabadban volt, árnyas fák alatt, azon túl gondozott, kavicsos utak mentén sűrű bokrok tették kedvessé, hangulatossá az egész parkot. A belvárosból nagy közönség „rándult” ki a Pacsirtába (az árvíz előtt még kirándulásszámba ment a mostani nagy körútig vagy ezen túl való sétálás), hogy részint a nagy kertben, a lombok alatt üdüljön, részint pedig, hogy hallgassa az izléstelen dalokkal fűszerezett, unalmas német előadásokat. Közönsége azért állandóan nagy volt. A belvárosi német bürgerek is pártolták Schaeztl Lajos „direktor” urat s a rókusi bevándorolt cseh és német családok is meg voltak elégedve a tingli-tanglival. Végre a belvárosi kaszinó aranyifjúsága avatkozott a dologba és hatalmas mozgalmat indított a „gajdolás” ellen, aminek meg lett az eredménye is, mert pár hét múlva a Pacsirta-kert színpadára bevonult Komlóssy Ferenc, a nemzeti színház volt igazgatója és fölcsendült itt is a magyar szó és a magyar dal. Komlóssy után Latabár társulata került a pacsirtakerti „világrengető deszkákra”, hol Bulyovszkyné vendégszínház a siker legmagasabb fokát érte el. Koszoruk és ajándékok gész halmaza került a művésznő „lábai elé” (hogy stilszerű legyen a meghatározás), sőt egy helyi poétát is elragadtott a hév, akinek költeményét az előadás alatt osztogatták a nézők között.

(Folyt. köv.)

Szittner és Hoffmann
 Therapia laboratorium és dobozgyár r.-f.
 SZEGED. ♦ Telefon 5-09.

KÉSZIT:
 Gyógyszerészeti dobozokat, papírárakat, kereskedelmi
 dobozokat, cukrászati dobozokat, díszműárakat,
 reklám cikkeket.